

اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون اجتماعی در خصوص:
طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج ساله
هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۶۵۲-۱
کد موضوعی: ۲۹۰

دوره دوازدهم - سال اول
ثبت: ۲۹۶

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون اجتماعی درخصوص: طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

نام دفتر: مطالعات مدیریت (گروه منابع انسانی و امور استخدامی)

نوع گزارش: طرح/لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □، پیش‌نویس قانونی □

تهیه و تدوین‌کننده: سیدمجتبی شهرآئینی

همکار: احمد قلی‌پور (دفتر مطالعات مدیریت)

ناظران علمی: مهدی عبدالحمید، حسین اصلی‌پور

ناظر علمی خارج از مرکز: مسعود بنافی (عضو هیئت علمی دانشکده حکمرانی دانشگاه تهران)

اظهارنظرکنندگان: محمدعلی اشراقی‌جری، حسین محمدی‌احمدآبادی (دفتر مطالعات حقوقی)،

محمد مهدی جعفری (دفتر مطالعات بخش عمومی)

مدیر مطالعه: سیدمجتبی شهرآئینی

صفحه‌آرا: ساجده زارع مرزی

ویراستار ادبی: ناهید عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. فوق‌العاده خاص

۲. شهرداری‌ها

۳. برنامه هفتم پیشرفت

۴. دستگاه‌های اجرایی

۵. نهادهای عمومی غیردولتی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۲/۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۲/۸

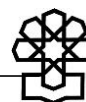
به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده.....	۱
خلاصه مدیریتی.....	۱
۱. مقدمه.....	۴
۲. پیشینه.....	۵
۲-۱. سوابق مطالعاتی در مرکز پژوهش‌های مجلس.....	۵
۲-۲. سوابق تقنینی.....	۵
۳. ارزیابی طرح.....	۶
۴. جمع‌بندی.....	۱۱
منابع و مآخذ.....	۱۴

فهرست جداول

جدول ۱. سوابق مطالعات و پژوهش‌ها.....	۵
جدول ۲. سوابق تقنینی.....	۶

اظهار نظر کارشناسی درباره گزارش کمیسیون اجتماعی در خصوص:
طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم
پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

چکیده

براساس جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق العاده خاص مشمول کسور برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی اقدام قانونی به عمل آورد. این در حالی است که براساس بند (پ) ماده (۱) قانون مذکور، تعریف دستگاه اجرایی در این قانون شامل عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه نظیر نهادهای عمومی غیردولتی نمی‌شود. براین اساس گزارش کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح حاضر درصدد تسری حکم این جزء به شهرداری‌ها است. با توجه به اینکه از منظر اهداف قانون‌گذار از وضع این فوق العاده خاص (عدالت در پرداخت‌ها، نگاه‌داشت و ارتقای بهره‌وری، انگیزه و کیفیت سرمایه انسانی و تقویت امور حاکمیتی) تفاوتی بین دستگاه‌های اجرایی مشمول و غیرمشمول در جزء مذکور وجود ندارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود ضمن پرهیز از بخشی‌نگری دراین خصوص و به‌منظور جلوگیری از شکل‌گیری دومینوی مطالبات تسری این فوق العاده به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق العاده خاص موضوع جزء مذکور، در طرح حاضر دامنه شمول جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) گسترش یابد. همچنین متن حکم جزء مذکور از منظرهای مختلفی نظیر تعیین ضوابط و سقف این فوق العاده خاص، دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و سازوکار گزارش‌دهی اجرای آن، نیازمند تدقیق و تکمیل است که در گزارش حاضر پیشنهادهای به‌منظور رفع نواقص مذکور ارائه شده است. براین اساس پیشنهاد می‌شود به‌منظور رفع ایرادات فوق‌الذکر و تدقیق و تکمیل جزء مذکور، طرح حاضر مجدداً به کمیسیون اجتماعی ارجاع شود.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

به‌موجب جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. همچنین در بند (پ) ماده (۱) این قانون، برخلاف ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#)، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و موضوع ماده (۴) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) تعریف شده‌اند.

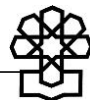
براین اساس عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء نمی‌شوند. در این راستا گزارش کمیسیون اجتماعی در خصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، در صدد تسری حکم این جزء به شهرداری‌ها است.

نقاط قوت و ضعف طرح

براساس صدر ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) و جزء (۳) بند (ب) این ماده، اهداف و مقاصد ناظر بر وضع فوق‌العاده خاص موردنظر به شرح ذیل است.

- ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی
- افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی
- توسعه کیفی کارکنان
- عدالت در پرداخت‌ها
- افزایش بهره‌وری نیروی انسانی
- نگهداشت نیروی انسانی
- تقویت امور حاکمیتی و نظارتی

براین اساس، به نظر می‌رسد اهداف و مقاصد ناظر بر وضع این فوق‌العاده خاص با دامنه شمول در نظر گرفته شده برای آن، تطابق و هماهنگی نداشته و اهداف و مقاصد مذکور در خصوص سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) نیز صادق است. بنابراین از منظر اهداف قانون‌گذار از وضع این فوق‌العاده خاص تفاوتی بین دستگاه‌های اجرایی مشمول و غیرمشمول وجود ندارد. براساس توضیحات مذکور شهرداری‌ها صرفاً یکی از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) محسوب می‌شوند، که مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) نیستند. براین اساس به نظر می‌رسد در صورت وضع این فوق‌العاده خاص توسط دولت برای برخی از دستگاه‌های اجرایی، سلسله مطالبات دومینواری مبنی بر لزوم تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول ایجاد خواهد شد. بنابراین در طرح حاضر توجه به مطالبات منطقی سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) نیز ضروری به نظر می‌رسد. همچنین در گزارش کمیسیون اجتماعی درباره طرح حاضر به سایر اصلاحات موردنیاز در حکم این جزء نظیر ضرورت تعیین ضوابط و سقف این فوق‌العاده خاص، تدقیق دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و مشخص کردن سازوکار گزارش‌دهی اجرای آن کم‌توجهی شده است.

پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها

پیشنهاد می‌شود ضمن پرهیز از بخشی‌نگری در این خصوص و به منظور جلوگیری از شکل‌گیری دومینوی مطالبات تسری این فوق‌العاده به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء مذکور، در طرح حاضر دامنه شمول جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری گسترش یابد.

تجارب گذشته در واگذاری اختیارات گسترده به دولت‌ها در خصوص وضع فوق‌العاده خاص نشان می‌دهد اختیارات مذکور بدون تعیین سقف و ضوابط دقیق می‌تواند به عاملی برای تبعیض، بی‌عدالتی و عدم شفافیت در پرداخت‌ها مبدل گردد. همچنین با توجه به این که حکم مندرج در این جزء، موجد حق و تکلیف است، بنابراین عدم تعیین حدود و ثغور و ضوابط پرداخت آن می‌تواند مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی مبنی بر قانمیت سمت نمایندگی به شخص نماینده و عدم قابلیت واگذاری آن به دیگری ارزیابی شود.^۱ براین اساس با توجه به ضرورت در نظر گرفتن سقف مشخصی برای فوق‌العاده خاص موضوع این جزء، پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به طرح حاضر الحاق شود.

عبارت «حداکثر به میزان ۲۰۰۰۰ امتیاز برای کارمندان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و معادل ریالی امتیاز مذکور برای سایر مشمولان این جزء» پس از عبارت «فوق‌العاده خاص مشمول کسور» اضافه می‌شود.

عدم تعیین دامنه تاثیرگذاری این فوق‌العاده خاص در سایر مولفه‌ها و اقلام نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی موجب بروز ابهام و شکل‌گیری تفاسیر گوناگون در این خصوص می‌شود و از این رو مغایر جزء (۳) بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مبنی بر شفافیت و عدم ابهام در قانون‌گذاری و قانون‌نویسی است. براین اساس پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به عنوان یک تبصره به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت الحاق گردد.

تبصره - فوق‌العاده خاص موضوع این جزء صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل محاسبه است.

با توجه به اختیارات مهم و گسترده‌ای که در حکم جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دولت داده شده و همچنین وجود احتمال اجرای این حکم در قالب تصویب‌نامه‌های محرمانه توسط هیات وزیران، ضروری است عملکرد دولت در اجرای جزء مذکور مورد نظارت دقیق مجلس شورای اسلامی قرار گیرد. براین اساس پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل در قالب یک تبصره به جزء مذکور الحاق گردد.

۱. هر چند شورای محترم نگهبان در بررسی مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه برنامه هفتم توسعه، حکم مذکور را مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی تشخیص داده است، اما به نظر می‌رسد با توجه به توضیحات یادشده، این حکم دارای ابهام و مغایر اصل مزبور است.

تبصره - سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است گزارش عملکرد این جزء را مشتمل بر دستگاه‌های اجرایی برخوردار از این فوق‌العاده خاص و میزان فوق‌العاده مذکور هر یک از آن‌ها را هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

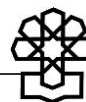
۱. مقدمه

کارآمدی سرمایه انسانی دولت و عدالت‌محوری در نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی یکی از ملزومات اساسی تحقق نظام اداری صحیح و رفع تبعیضات ناروا، موضوع بند دهم اصل سوم [قانون اساسی](#)، محسوب شده و نقش مهمی در کارآمدی و ارتقای بهره‌وری و عملکرد بخش عمومی برعهده دارد [۱]. همچنین در بند ششم سیاست‌های کلی نظام اداری^۱ بر رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات تأکید شده است. براین اساس قانون‌گذار در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، به منظور ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی، افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی، توسعه کیفی کارکنان، عدالت در پرداخت‌ها، افزایش بهره‌وری و نگهداشت نیروی انسانی در دستگاه‌های اجرایی و نیز تقویت امور حاکمیتی و نظارتی، دولت را مجاز نموده نسبت به وضع فوق‌العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. این در حالی است که با توجه به تعریف دستگاه اجرایی در بند (پ) ماده (۱) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)^۲، بسیاری از دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول حکم مندرج در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون مذکور نمی‌شوند. دراین راستا گزارش کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، درصدد تسری حکم این جزء به شهرداری‌ها^۳ است. براین اساس در گزارش حاضر پس از مرور پیشینه مطالعاتی و تقنینی این موضوع به ارزیابی کارشناسی گزارش کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح مذکور پرداخته می‌شود.

۱. رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگی‌های شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی.

۲. دستگاه‌های اجرایی: وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور ۱/۶/۱۳۶۶ و موضوع ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶.

۳. شهرداری‌های کشور به عنوان یکی از مهمترین نهادهای عمومی غیردولتی و ارائه‌دهنده طیف وسیع و متنوعی از خدمات عمومی به شهروندان، در چند دهه اخیر تغییر و تحولات زیادی را در زمینه قوانین و مقررات حوزه اداری و استخدامی تجربه کرده‌اند [۲] که آخرین مورد آن بند (ز) ماده (۸۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت مبنی بر لزوم تصویب نظام جامع مدیریت منابع انسانی شهرداری‌ها (به استثنای شهرداری تهران) توسط هیات وزیران است.

۲. پیشینه

۱-۲. سوابق مطالعاتی در مرکز پژوهش‌های مجلس

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش‌های متعددی به تحلیل و بررسی امتیازات و فوق‌العاده‌های خاص و ویژه در نظام جبران خدمت کارکنان بخش عمومی و همچنین امور اداری و استخدامی شهرداری‌های کشور پرداخته است. در این راستا در جدول ۱ پیشینه برخی از پژوهش‌ها و مطالعات انجام شده در این حوزه مطرح شده است.

جدول ۱. سوابق مطالعات و پژوهش‌ها

ردیف	عنوان گزارش	پژوهشگران	سال انتشار	شماره مسلسل	نام دفتر
۱	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور به کارکنان اداری قوه قضائیه»	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۰	۱۷۶۳۷	مطالعات مدیریت
۲	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون مدیریت خدمات کشوری به شهرداری‌ها»	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۰	۱۷۵۸۰	مطالعات مدیریت
۳	بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۲): موضوع تبصره (۱۲) حقوق و دستمزد	سیدمجتبی شهرآئینی	۱۴۰۳	۲۰۱۹۹	مطالعات مدیریت
۴	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی و انتقال خون به کارمندان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای»	-	۱۳۹۲	۱۳۹۰۵	مطالعات بخش عمومی
۵	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارکنان سازمان بهزیستی کشور»	-	۱۳۹۱	۱۲۷۱۷-۱	مطالعات برنامه و بودجه
۷	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون فوق‌العاده خاص کارکنان سازمان‌های پزشکی قانونی کشور و انتقال خون ایران به کارکنان مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی»	محمد رضا مالکی	۱۳۹۱	۱۲۷۷۸	مطالعات برنامه و بودجه
۸	اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح فوق‌العاده خاص پرسنل سازمان پزشکی قانونی»	محمد رضا مالکی، احمد مرکزالمیری	۱۳۸۹	۱۰۶۷۱	مطالعات برنامه و بودجه

مأخذ: یافته‌های تحقیق.

۲-۲. سوابق تقنینی

در جدول ۲ پیشینه قوانین و مقررات درخصوص فوق‌العاده‌های خاص و نظام اداری و استخدامی شهرداری‌ها مطرح شده است.

جدول ۲. سوابق تقنینی

ردیف	نام قانون	تاریخ تصویب	شماره ماده
۱	قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶	۶۸
۲	قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۰	۶
۳	قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران	۱۴۰۳	۸۵
۴	قانون فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی و انتقال خون ایران	۱۳۹۰	-
۵	قانون تسری فوق‌العاده خاص کارمندان سازمان‌های پزشکی قانونی و انتقال خون ایران به کارمندان سازمان دامپزشکی کشور و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۱۳۹۱	-
۶	قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)	۱۳۸۹	۵۰

مأخذ: همان.

۳. ارزیابی طرح

۱. براساس جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت، دولت مجاز شده نسبت به وضع فوق‌العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. همچنین در بند (پ) ماده (۱) این قانون، برخلاف ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور^۲ و موضوع ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری تعریف شده‌اند در حالی که براساس ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری انواع دستگاه‌های اجرایی کشور در چهار دسته با عناوین وزارتخانه^۳، موسسه دولتی^۴، موسسه یا نهاد عمومی غیردولتی و شرکت دولتی^۵ تقسیم‌بندی می‌شوند. براین‌اساس عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، نظیر نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوای مقننه و قضائیه، مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت نمی‌شوند.

۱. کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

۲. شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به‌عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکت‌های دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

۳. تعریف وزارتخانه براساس ماده (۱) قانون مدیریت خدمات کشوری به شرح ذیل است. واحد سازمانی مشخصی است که تحقق یک یا چند هدف از اهداف دولت را برعهده دارد و به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و توسط وزیر اداره می‌گردد.

۴. تعریف موسسه دولتی براساس ماده (۲) قانون مدیریت خدمات کشوری به شرح ذیل است. واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و با داشتن استقلال حقوقی، بخشی از وظایف و اموری را که بر عهده یکی از قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی می‌باشد انجام می‌دهد.

کلیه سازمان‌هایی که در قانون اساسی نام برده شده است در حکم موسسه دولتی شناخته می‌شود.

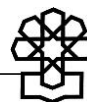
۵. تعریف شرکت دولتی براساس ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری و تبصره‌های آن به شرح ذیل است.

بنگاه اقتصادی است که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزو وظایف دولت محسوب می‌گردد، ایجاد و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.

تبصره ۱- تشکیل شرکت‌های دولتی تحت هر یک از عناوین فوق‌الذکر صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است، همچنین تبدیل شرکت‌هایی که سهام شرکت‌های دولتی در آن‌ها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است با افزایش سرمایه به شرکت دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- شرکت‌هایی که به حکم قانون یا دادگاه صالح، ملی و یا مصادره شده و شرکت دولتی شناخته شده یا می‌شوند، شرکت دولتی تلقی می‌گردند.

تبصره ۳- احکام «شرکت‌های دولتی» که در این قانون ذکر شده بر کلیه شرکت‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز اعمال خواهد شد.

این در حالی است که براساس جزء مذکور و صدر ماده (۱۰۶) قانون یادشده، اهداف و مقاصد ناظر بر وضع فوق‌العاده خاص موردنظر به شرح ذیل است.

- ارتقای بهره‌وری سرمایه انسانی
- افزایش انگیزه کارکنان دولت برای ارائه خدمات کیفی
- توسعه کیفی کارکنان
- عدالت در پرداخت‌ها
- افزایش بهره‌وری نیروی انسانی
- نگه‌داشت نیروی انسانی
- تقویت امور حاکمیتی و نظارتی

براساس توضیحات فوق‌الذکر، به‌نظر می‌رسد اهداف و مقاصد ناظر بر وضع این فوق‌العاده خاص با دامنه شمول درنظر گرفته شده برای آن، تطابق و هماهنگی نداشته و اهداف و مقاصد مذکور درخصوص سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) نیز صادق است. این در حالی است که در گزارش کمیسیون اجتماعی درباره طرح حاضر صرفاً به تسری فوق‌العاده خاص جزء مذکور به شهرداری‌ها اشاره شده است. براساس توضیحات فوق‌الذکر از جمله سازمان‌ها و موسسات دولتی که مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) نمی‌شوند، می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود.

- ۱- نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
- ۲- دادگستری جمهوری اسلامی ایران
- ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- ۴- شورای عالی امنیت ملی
- ۵- مجلس شورای اسلامی
- ۶- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی
- ۷- مجلس خبرگان رهبری
- ۸- شورای نگهبان
- ۹- مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۱۰- دیوان عدالت اداری
- ۱۱- سازمان بازرسی کل کشور
- ۱۲- دیوان محاسبات کشور

همچنین موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که ماده (۳) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ تعریف شده‌اند، نیز مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت نمی‌شوند. براین اساس فهرست نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی براساس قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قانون الحاق بندهای «۱۱» و «۱۲» به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قانون الحاق دو بند به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، قانون الحاق جهاد دانشگاهی به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور، قانون الحاق بنیاد امور بیماری‌های خاص به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، قانون هیئت‌امناي صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران، قانون تشکیل بنیاد فرهنگی و هنری رودکی، قانون الحاق سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، ماده (۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، ماده (۱) اساسنامه کمیته ملی پارالمپیک و قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور به شرح ذیل است [۳].

۱- شهرداری‌ها و شرکت‌های تابعه آنان مادامی‌که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه آنان متعلق به شهرداری‌ها باشد.

۲- بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی.

۳- هلال احمر.

۴- کمیته امداد امام.

۵- بنیاد شهید انقلاب اسلامی.

۶- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.

۷- کمیته ملی المپیک ایران.

۸- بنیاد ۱۵ خرداد.

۹- سازمان تبلیغات اسلامی.

۱۰- سازمان تأمین اجتماعی.

۱۱- فدراسیون‌های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران.

۱۲- مؤسسه‌های جهاد نصر، جهاد استقلال و جهاد توسعه زیر نظر جهاد سازندگی.

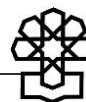
۱۳- شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی.

۱۴- کتابخانه حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (قم).

۱۵- جهاد دانشگاهی.

۱۶- دهیاری‌ها.

۱. واحد سازمانی مشخصی است که دارای استقلال حقوقی است و با تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد شده یا می‌شود و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) بودجه سالانه آن از محل منابع غیردولتی تأمین گردد و عهده‌دار وظایف و خدماتی است که جنبه عمومی دارد.

۱۷- بنیاد امور بیماری‌های خاص.

۱۸- هیئت‌امنانای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران.

۱۹- بنیاد فرهنگی و هنری رودکی.

۲۰- سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران.

۲۱- سازمان بورس و اوراق بهادار.

۲۲- صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر.

۲۳- کمیته ملی پارالمپیک.

۲۴- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور.

براساس توضیحات مذکور شهرداری‌ها صرفاً یکی از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) محسوب می‌شوند، که مشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) نیستند. براین اساس به‌نظر می‌رسد در صورت وضع این فوق‌العاده خاص توسط دولت برای برخی از دستگاه‌های اجرایی، سلسله مطالبات دومینواری مبنی بر لزوم تسری حکم این جزء به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول ایجاد خواهد شد. بنابراین پیشنهاد می‌شود در طرح حاضر ضمن پرهیز از بخشی‌نگری در این خصوص، به مطالبات منطقی سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) نیز توجه صورت گیرد.

۲. در چند دهه اخیر، نظام اداری و استخدامی کشور با تجارب ارزنده و متعددی در خصوص وضع فوق‌العاده‌های خاص، ویژه و عناوین مشابه برای کارکنان دستگاه‌های اجرایی کشور مواجه بوده که استفاده از آن‌ها می‌تواند در بهبود سیاست‌گذاری‌های آتی در این حوزه نقش بسیار مهمی ایفا نماید. براین اساس در ماده (۶) [قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت](#)، مصوب ۱۳۷۰، به دولت اجازه داده شد در اجرای نظام هماهنگ پرداخت به‌منظور تطبیق وضع کارکنان دستگاهی مشمول مقررات خاص و جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریت در مواردی که در این قانون پیش‌بینی نشده است، فوق‌العاده‌های خاصی وضع نماید. واگذاری این اختیار گسترده به دولت، پس از گذشت چندین سال از تصویب قانون مذکور و وضع فوق‌العاده‌های خاص متعدد و با میزان‌های متفاوت، موجب شد، ظرفیتی که با هدف جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریت در دستگاه‌های اجرایی تصویب شده بود، خود به عاملی برای تبعیض، بی‌عدالتی و عدم شفافیت در پرداخت‌ها مبدل گردد. همچنین با توجه به این که حکم مندرج در این جزء، موجب حق و تکلیف است، بنابراین عدم تعیین حدود و ثغور و ضوابط پرداخت این فوق‌العاده‌ها در ماده (۶) [قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت](#) و جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)

می‌تواند مغایر اصل هشتاد و پنجم [قانون اساسی](#)^۱ مبنی بر قانمیت سمت نمایندگی به شخص نماینده و عدم قابلیت واگذاری آن به دیگری ارزیابی شود.^۲

براین اساس در نظر گرفتن سقف مشخصی برای فوق‌العاده خاص موضوع این جزء ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) الحاق شود.

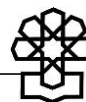
عبارت « حداکثر به میزان ۲۰۰۰۰ امتیاز برای کارمندان مشمول [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) و معادل ریالی امتیاز مذکور برای سایر مشمولان این جزء» پس از عبارت «فوق‌العاده خاص مشمول کسور» اضافه می‌شود.

۳. نظام‌های جبران خدمات کارکنان بخش عمومی متشکل از اجزا و مؤلفه‌های گوناگونی است که کارکنان مشمول این قوانین و مقررات متناسب با شرایط و ویژگی‌های مربوط به شغل، شاغل، عملکرد و... خود از آن‌ها به میزان‌های متفاوتی بهره‌مند می‌شوند. به عنوان مثال نظام حقوق و مزایای فصل دهم [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) متشکل از حقوق ثابت، فوق‌العاده‌های مستمر و فوق‌العاده‌های غیرمستمر بوده که این حق‌ها و فوق‌العاده‌ها دارای ویژگی‌ها و مختصات متفاوتی از حیث میزان و دامنه شمول هستند [۴]. همچنین نظام جبران خدمت [قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت](#) متشکل از حقوق مبناء، فوق‌العاده شغل، فوق‌العاده خاص و... است [۵]. در این راستا هر چند در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، به شمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء در کسور بازنشستگی اشاره شده است، اما به سایر ویژگی‌های این فوق‌العاده اشاره‌ای نشده است. این مساله می‌تواند موجب بروز ابهاماتی در دامنه تاثیرگذاری این فوق‌العاده در سایر اقلام و مولفه‌های نظام پرداخت کارکنان دستگاه‌های اجرایی شود و از این رو مغایر جزء (۳) بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مبنی بر شفافیت و عدم ابهام در قانون‌گذاری و قانون‌نویسی ارزیابی می‌شود. براین اساس پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به عنوان یک تبصره به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) الحاق گردد.

تبصره - فوق‌العاده خاص موضوع این جزء صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل محاسبه است.

۱. سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانون‌گذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آن‌ها با مجلس خواهد بود. همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های ذی‌ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آن‌ها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم با شورای نگهبان است. علاوه بر این، مصوبات دولت نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آن‌ها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

۲. هر چند شورای محترم نگهبان در بررسی مصوبه مجلس شورای اسلامی درخصوص لایحه برنامه هفتم توسعه، حکم مذکور را مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی نشناخته است، اما به نظر می‌رسد با توجه به توضیحات یادشده، این حکم دارای ابهام و مغایر اصل مزبور است.

گفتنی است که عدم توجه به ملاحظه فوق‌الذکر در بند (۱) قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری^۱، موجب بروز مشکلات و بی‌عدالتی‌های گسترده‌ای شد که در نهایت در جزء (۳) بند (الف) تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور^۲ مرتفع گردید.

۴. با توجه به اختیارات مهم و گسترده‌ای که در حکم جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دولت داده شده و همچنین وجود احتمال اجرای این حکم در قالب تصویب‌نامه‌های محرمانه توسط هیئت‌وزیران، ضروری است عملکرد دولت در اجرای جزء مذکور مورد نظارت دقیق مجلس شورای اسلامی قرار گیرد. براین اساس پیشنهاد می‌شود به منظور ارتقای شفافیت در تخصیص این فوق‌العاده خاص، تقویت انضباط مالی و افزایش پاسخ‌گویی، عملکرد این جزء، مشتمل بر دستگاه‌های اجرایی برخوردار از این فوق‌العاده خاص و میزان فوق‌العاده مذکور هر یک از آن‌ها هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال گردد. بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل در قالب یک تبصره به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت الحاق گردد.

تبصره - سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است گزارش عملکرد این جزء را مشتمل بر دستگاه‌های اجرایی برخوردار از این فوق‌العاده خاص و میزان فوق‌العاده مذکور هر یک از آن‌ها را هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

۴. جمع‌بندی

عدالت محوری در نظام جبران خدمات کارکنان بخش عمومی یکی از ارکان مهم و ملزومات اساسی تحقق نظام اداری صحیح و رفع تبعیضات ناروا محسوب شده و نقش مهمی در کارآمدی و ارتقاء بهره‌وری بخش عمومی و رشد و توسعه کشور برعهده دارد [۶]. این در حالی است که توزیع نامتوازن مزایا و فوق‌العاده‌های خاص و ویژه و نظایر آن در

۱. (۳۰۰۰) امتیاز برای کارمندان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ و معادل ریالی امتیاز مذکور برای کارمندان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ و سایر مشمولان جزء (۱) بند «الف» تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور (به‌استثنای مشمولان قانون کار) و معادل ریالی (۲۱۰) امتیاز برای اعضای هیأت علمی و قضات، با عنوان «ترمیم حقوق»، به‌صورت ثابت در احکام کارگزینی و قراردادهای آنان درج می‌شود.

این افزایش و نیز حقوق قضات و اعضای هیأت علمی از سقف مقرر در تبصره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مستثنی است. مبلغ ناشی از اعمال این افزایش مشمول کسور بازنشستگی می‌باشد. امتیاز مذکور برای افرادی که پس از تصویب این قانون در دستگاه‌های موضوع این بند بکارگیری می‌شوند، نیز اعمال می‌گردد.

اجرای این بند در خصوص نیروهای مسلح با اعمال تبصره (۲) ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخت می‌شود. شرکت‌های دولتی مندرج در پیوست شماره (۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور نیز مشمول این بند می‌باشند.

۲. امتیازات و مبالغ ریالی موضوع جزء (۱) ماده واحده قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق بازنشستگان کشوری و لشکری مصوب ۱۴۰۱/۸/۸ از تاریخ لازم‌الاجراء شدن قانون مذکور صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل محاسبه است و مشمول تبصره ماده (۷۶) قانون مدیریت خدمات کشوری نمی‌شود.

مابه‌التفاوت ناشی از اعمال مغایر با این جزء که صرفاً در سال ۱۴۰۳ اعمال شده به‌عنوان تفاوت تطبیق در احکام کارگزینی درج و تا پایان قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل افزایش‌های قانونی بعدی مستهلک می‌شود.

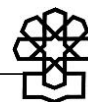
دستگاه‌های اجرایی گوناگون موجب شده عدالت‌محوری در نظام جبران خدمت کارکنان بخش عمومی کاهش یافته و نارضایتی کارکنان از نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی تشدید گردد. در این راستا مجلس شورای اسلامی در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#)، دولت را مجاز نموده نسبت به وضع فوق‌العاده خاص مشمول کسور اقدام قانونی به عمل آورد. با این وجود با عنایت به اینکه در بند (پ) ماده (۱) قانون مذکور، برخلاف ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#)، دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی زیرمجموعه قوه مجریه و شرکت‌های دولتی تعریف شده‌اند، عمده دستگاه‌های اجرایی خارج از قوه مجریه، مشمول فوق‌العاده خاص موضوع این جزء نمی‌شوند. در این راستا گزارش کمیسیون اجتماعی درخصوص طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#)، درصدد تسری حکم این جزء به شهرداری‌ها است.

براساس صدر ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) و جزء (۳) بند (ب) این ماده، اهداف و مقاصد ناظر بر وضع فوق‌العاده خاص موردنظر، عدالت در پرداخت‌ها، نگهداشت و ارتقای بهره‌وری، انگیزه و کیفیت سرمایه انسانی و تقویت امور حاکمیتی و نظارتی درنظر گرفته شده است. بر این اساس، به‌نظر می‌رسد اهداف و مقاصد ناظر بر وضع این فوق‌العاده خاص با دامنه شمول درنظر گرفته شده برای آن، تطابق و هماهنگی نداشته و اهداف و مقاصد مذکور درخصوص سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) نیز صادق است. بنابراین پیشنهاد می‌شود ضمن پرهیز از بخشی‌نگری در این خصوص و به‌منظور جلوگیری از شکل‌گیری دومینوی مطالبات تسری این فوق‌العاده به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق‌العاده خاص موضوع جزء مذکور، در طرح حاضر دامنه شمول جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) گسترش یابد.

تجارب گذشته در واگذاری اختیارات گسترده به دولت‌ها درخصوص وضع فوق‌العاده خاص نشان می‌دهد اختیارات مذکور بدون تعیین سقف و ضوابط دقیق می‌تواند به عاملی برای تبعیض، بی‌عدالتی و عدم شفافیت در پرداخت‌ها مبدل گردد. همچنین عدم تعیین حدود و ثغور و ضوابط پرداخت این فوق‌العاده خاص می‌تواند مغایر اصل هشتاد و پنجم [قانون اساسی](#) مبنی بر قائلیت سمت نمایندگی به شخص نماینده و عدم قابلیت واگذاری آن به دیگری ارزیابی شود. بر این اساس با توجه به ضرورت درنظر گرفتن سقف مشخصی برای فوق‌العاده خاص موضوع این جزء، پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به طرح حاضر الحاق شود.

عبارت «حداکثر به میزان ۲۰۰۰ امتیاز برای کارمندان مشمول [قانون مدیریت خدمات کشوری](#) و معادل ریالی امتیاز مذکور برای سایر مشمولان این جزء» پس از عبارت «فوق‌العاده خاص مشمول کسور» اضافه می‌شود.

عدم تعیین دامنه تاثیرگذاری این فوق‌العاده خاص در سایر مولفه‌ها و اقلام نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی موجب بروز ابهام و شکل‌گیری تفاسیر گوناگون در این خصوص می‌شود و از این رو مغایر جزء (۳) بند نهم سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری مبنی بر شفافیت و عدم ابهام در قانون‌گذاری و قانون‌نویسی است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به‌عنوان یک تبصره به جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) الحاق گردد.

تبصره - فوق العاده خاص موضوع این جزء صرفاً در محاسبه حقوق بازنشستگی، پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی استحقاقی در زمان بازنشستگی قابل محاسبه است.

با توجه به اختیارات مهم و گسترده‌ای که در حکم جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) به دولت داده شده و همچنین وجود احتمال اجرای این حکم در قالب تصویب‌نامه‌های محرمانه توسط هیات وزیران، ضروری است عملکرد دولت در اجرای جزء مذکور مورد نظارت دقیق مجلس شورای اسلامی قرار گیرد. براین اساس پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل در قالب یک تبصره به جزء مذکور الحاق گردد.

تبصره - سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است گزارش عملکرد این جزء را مشتمل بر دستگاه‌های اجرایی برخوردار از این فوق العاده خاص و میزان فوق العاده مذکور هر یک از آن‌ها را هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اجتماعی و برنامه، بودجه و محاسبات و معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحده				*

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده واحده	در جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران عبارت «و شهرداری‌ها» بعد از عبارت «دستگاه‌های اجرایی» اضافه می‌شود.				*	با توجه به اینکه از منظر اهداف قانون‌گذار از وضع فوق العاده خاص موضوع جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت (عدالت در پرداخت‌ها، نگرش داشت و ارتقای بهره‌وری، انگیزه و کیفیت سرمایه انسانی و تقویت امور حاکمیتی) تفاوتی بین دستگاه‌های اجرایی مشمول و غیرمشمول در جزء مذکور وجود ندارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود ضمن پرهیز از بخشی‌نگری در این خصوص و به منظور جلوگیری از شکل‌گیری دومینوی مطالبات تسری این فوق العاده به سایر دستگاه‌های اجرایی غیرمشمول فوق العاده خاص موضوع جزء مذکور، در طرح حاضر دامنه شمول جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری گسترش یابد. همچنین متن حکم جزء مذکور از منظرهای مختلفی نظیر تعیین ضوابط و سقف این فوق العاده خاص، دامنه تاثیرگذاری آن در سایر اقلام پرداخت و سازوکار گزارش‌دهی اجرای آن، نیازمند تدقیق و تکمیل است که در گزارش حاضر پیشنهاداتی به منظور رفع نواقص مذکور ارائه شده است. براین اساس پیشنهاد می‌شود به منظور رفع ایرادات فوق الذکر و تدقیق و تکمیل جزء مذکور، طرح حاضر مجدداً به کمیسیون اجتماعی ارجاع شود.	

منابع و مآخذ

- [۱] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۳). بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۱۲): موضوع تبصره (۱۲) حقوق و دستمزد. شماره مسلسل: ۲۰۱۹۹. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۲] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۰). اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح تسری قانون مدیریت خدمات کشوری به شهرداری‌ها». شماره مسلسل: ۱۷۵۸۰. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۳] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۲). بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم توسعه ارزیابی تغییرات نظامات اداری و استخدامی دستگاه‌های اجرایی. شماره مسلسل: ۱۹۳۷۰. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۴] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۱). اظهارنظر کارشناسی درباره: لایحه متناسب‌سازی حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشکری. ۱. کلیات و محورهای تصمیم‌گیری. شماره مسلسل: ۱۸۴۷۴. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۵] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۲). تحلیل و بررسی دامنه تأثیر مؤلفه «ترمیم حقوق» در سایر اقلام حقوق و فوق‌العاده‌های نظام پرداخت دستگاه‌های اجرایی (موضوع بند «۱» قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری). شماره مسلسل: ۱۹۶۰۲. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۶] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۱). اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح اصلاح ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری». شماره مسلسل: ۱۸۶۸۵. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۷] مرکز پژوهش‌های مجلس. (۱۴۰۴). اظهارنظر کارشناسی درباره طرح: اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران. شماره مسلسل: ۲۰۶۵۲. (تهیه و تدوین: سیدمجتبی شهرآئینی).
- [۸] قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۶۸.
- [۹] سیاست‌های کلی نظام اداری، ابلاغی ۱۳۸۹.
- [۱۰] قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۴۰۳.
- [۱۱] قانون مدیریت خدمات کشوری، مصوب ۱۳۸۶.
- [۱۲] قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، مصوب ۱۳۷۰.
- [۱۳] قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶.
- [۱۴] قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری، مصوب ۱۴۰۱.
- [۱۵] قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب ۱۴۰۳.
- [۱۶] قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۳.
- [۱۷] قانون الحاق بندهای «۱۱» و «۱۲» به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۶.
- [۱۸] قانون الحاق دو بند به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۷۶.
- [۱۹] قانون الحاق جهاد دانشگاهی به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۷۶.
- [۲۰] قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور، مصوب ۱۳۷۷.
- [۲۱] قانون الحاق بنیاد امور بیماری‌های خاص به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۷۷.
- [۲۲] قانون هیئت‌امنانی صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران، مصوب ۱۳۷۸.
- [۲۳] قانون تشکیل بنیاد فرهنگی و هنری رودکی، مصوب ۱۳۷۹.
- [۲۴] قانون الحاق سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳، مصوب ۱۳۸۱.
- [۲۵] قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴.
- [۲۶] قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، مصوب ۱۳۸۷.
- [۲۷] اساسنامه کمیته ملی پارالمپیک، قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور، مصوب ۱۳۸۲.

گزیده سیاستی

گزارش حاضر به ارزیابی گزارش کمیسیون اجتماعی درباره طرح اصلاح جزء (۳) بند (ب) ماده (۱۰۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت در خصوص تسری فوق العاده خاص موضوع این جزء به شهرداری‌ها پرداخته و پیشنهادهایی به منظور اصلاح جزء مذکور ارائه می‌کند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، رویروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ (۴ خط) صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir